

Валентин ТАРАСОВ

СЕЗОН ШЛЮБНИХ ІГОР*

Комедія на дві дії.

Тарасов
Валентин
Миколайович
народився 1966
року у
Краматорську
Донецької
області.
Закінчив
Київський
Інститут
театрального
мистецтва
імені
І.Карпенка-
Карого (актор
театру і кіно).
Працює
актором у
Дніпро-
петровському
російському
театрі імені
М.Горького,
також
режисером на
телебаченні.
Написав
декілька
кіносценаріїв.
Знявся у
фільмах:
"Афганець",
"Чужа гра",
дилогії
"Кайдашева
сім'я". Автор
п'єс: "Сезон
шлюбних ігор",
"Милий
розпутник".
Останню
поставлено в
Луганському
російському
театрі.

Дійові особи:

Костянтин
Наталя
Максим
Олена
Віолета Леопольдівна (теща)
Дія перша.

Квартира Костянтина і Наталі. Вітальня. Декілька дверей ведуть до спальні, кухні, балкону. Ранок. У вітальні Наталя прасує білизну. Зі спальні чути якийсь гуркіт. Наталя прислухається, потім продовжує свою справу. Зі спальні вибігає скупийовджений напівголий Костя. Спросоння ще погано тямлячи, метушиться по кімнаті, потім забігає до туалету. Наталя інтенсивніше засовала праскою. Здійснивши задумане, Костя знову забігає до кімнати та наштотується на Наталю.

Костя. Котра... Котра година?

Наталя. Десята.

Костя. Десята?! То чого ж ти!.. Чому, чому ти мене не розбудила? (Кинувся до спальні, звідти знов почувся гуркіт. За мить з'являється, роблячи спробу по дорозі натягнути штани та плутаючись в них). Ти що, з глузду з'їхала, Наталю? Я ж на репетицію запізнююсь!

Наталя. (Спокійно). Я будила тебе.

Костя. Будила? Чому ж я тоді не прокинувся? (Щось шукає).

Наталя. Ти сказав, що сам знаєш, що тобі робити: спати чи не спати.

Костя. (Замислившись). Гм, не пам'ятаю. (Не знаходячи того, що шукав). Ну де? Де моя сорочка?

Наталя. (Подає йому сорочку, яку щойно прасувала).

Костя. Сніданок, сніданок давай!

Наталя виходить до кухні.

Костя. (Одягаючи сорочку). І так головний на мене зуба має... Учора репетируємо останній акт "Мертві повертаються", Васько лежить у труні, а ми усі дружно тужимо собі за ним. І тут він, паразит, починає нам із труни пики корчити.

Входить Наталя й ставить на стіл сніданок.

Костя. Ну ти ж знаєш Васька! (Сідає). Ось, і...

Наталя. (Наче між іншим). А що було потім?

Костя. (Невдоволений, що його перервали). Коли потім?

Наталя. (Сідаючи до столу). Ну, після репетиції?

Костя. А потім Васько попросив мене допомогти йому попрацювати над роллю.

Наталя. Над цією, що в труні?

Костя. Саме так.

Наталя. Цікаво, яким чином?

Костя. Ну, я...

Наталя. Ти що, його в труну укладав?

Костя. Та він же не весь час лежить у труні. Він потім встає, вночі, та ходить... ходить.

Наталя. То це тому ти з'явився додому опівночі?

Костя. (Завовтузився на стільці). Щось ти сьогодні не досолила, люба.

Наталя бере солонку та сипле сіль йому в тарілку. Костя остовпів.

Наталя. Перцю вистачає? (Сипле у тарілку перець).

Костя. Що?!.. Що ти цим

хочеш сказати?

Наталя. (Розмішуючи в тарілці). Ти б краще запитав, що мені хочеться зараз зробити, любий.

Костя (Обережно). Ну й що ж саме?

Наталя. Поцілувати тебе. Міцно. (Рвучко притягує до себе Костю та цілує. Той починає пручатися; дружина з реготом відпускає його).

Костя. (Тримаючись за губу). Чокнута, ти вкусила мене!

Наталя. Невже? Я й не помітила. (Кружляє по кімнаті). Весело, правда?

Костя. (Лукаво). А, так ось що ти маєш на увазі? Зрозумів. (Миттю вилазить з-за столу). Я, звісно, запізнююсь, але якщо ми постараємося... (Розстібаючись на ходу, наближається до дружини).

Наталя дає йому гучного ляпаса.

Костя (Очманіло). Не зрозумів. Гей, я ж не мазохіст! (З острахом). Наталю, з тобою все гаразд?

Наталя. Звичайно, гаразд. А що, щось не так? (Бере праску).

Костя. Ну, ти сьогодні якась не така, як звичайно.

Наталя. А яка я звичайно?

Костя. Яка?

Наталя. (Граючи праскою). Я тобі такою не подобаюсь?

Костя. Ну, ти завжди така спокійна, дбайлива, лагідна...

Наталя. Невже?

Костя. А тут стала раптом... буйною.

Наталя (Підходячи до нього). І що ж таке мало трапитися, що спокійна, лагідна Наталя

* Друкується тільки перша дія.

ка стала, раптом, сказеною?

К о с т я. (Переходить по інший бік столу і відсюрбує з чашки). Якщо ти через те, що я трохи пізніше прийшов додому...

Н а т а л я. О другій годині ночі.

К о с т я. Ну, ми так зарепетирувались.

Н а т а л я. Це, певна річ, великий гріх, але до цього я вже звикла.

К о с т я. Тоді в чому річ?

Н а т а л я. У твоїх штанах, любий! (Грюкає праскою по столу).

К о с т я. (Розгублено). А до чого тут мої штани?

Н а т а л я. Річ не у штанах, а у тому, що в них.

К о с т я. (Обурено). Ну, Наталю... Ну, Наталю! (Зривається). Залиш мої достоїнства у спокої!

Н а т а л я. І це ти звеш достоїнством?

К о с т я. Так! Так, я гадаю, що мені є чим пишатися!

Н а т а л я. І ти цим пишаєшся?

К о с т я. Так, я цим пишаюсь.

Н а т а л я. Губною помадою на плавках?

К о с т я. Так, губ... Що-о?!

Пауза. Потім Костя гарячково починає розстібати штани та заглядати в них. Спіймавши на собі погляд дружини, відвертається та продовжує огляд.

Н а т а л я. Добре роздивився? Що ти зараз скажеш? Яку лапшу ти спробуєш мені повісити цього разу?

К о с т я. (Осяяно). Грим! Це ж грим! Ну, звичайно, це грим!

Н а т а л я. Та що ти? Грим? А чому він на твоїх плавках?

К о с т я. Забруднивсь, мабуть, коли перевдягався у гримерці після вистави. Ну ти ж знаєш, який там бардак? (Сідає до столу і, побачивши праску, прибирає її подалі від дружини, на сусідній стілець).

Н а т а л я. Бардак - це точно.

К о с т я. (Вискакує з-за столу). Наталю, не смій! Театр - це святе!

Н а т а л я. А чому ж сліди у формі жіночих губ?

К о с т я. Жіночих губ?! Чому? (Задумливо пройшовся по кімнаті). А з чого ти вирішила, що вони жіночі? (Опускається на стілець з праскою). Ой! Ой! (Підскакує, тримаючись за сідницю). Ой, тобто я хотів сказати...

Н а т а л я. Костю, ти забрехався.

К о с т я. Як на мене, ти перебільшуєш, люба. Треба щось прикласти. (Пошкандибав до ванни).

Н а т а л я. (Йому вслід). Звичано, я завжди перебільшую. Коли ти вовчими очима впираєшся у більш-менш привабливу сідничку, то мені це лише ввижається. Коли дзвонить телефон, і я беру трубку, а її одразу ж кладуть на другому кінці, то це непорозуміння. А коли ти допізна вештаєшся невідомо де та з ким - це зовсім дурниці.

І ось, коли, нарешті, факт очевидний, ти знову пробуєш зробити з мене дурепу. (Побачивши чоловіка, що входить, бере тарілку і б'є її об підлогу).

К о с т я. (Повільно з'являючись). Що за дурні підозри? Я вимагаю справедливості. А, може, це мої шанувальниці. Шанувальниці! Зрозуміла?

Н а т а л я. Зрозуміла - шльондри.

К о с т я. Наталю, опам'ятайся! Ти ж інтелігентна дівчина. В бібліотеці працюєш. Це в тебе манія, комплекси. О, Боже, чому інші дружини нормально реагують на такі дрібниці? Ось твоїй подрузі, Олені, ніколи б не спало на думку підозрювати Максима.

Н а т а л я. Певна річ. Тому що її Максим не бігає за кожною спідницею. Він зайнятий справою. Людина має фірму.

К о с т я. Ах, так ось до чого ти вела, дорогесенька. Привіт твоїй матусі. (Волає). Не смій! Не смій мене порівнювати з кимось. Я - це я. Єдиний і неповторний! (Сідає до столу, та зараз же, скривившись, підскакує). Ти мені зіпсувала апетит. І зараз я піду на роботу голодним! (Йде до виходу).

Дзвонять у двері.

К о с т я. Ну ось, продзвонив останній дзвоник, і глядач ломиться на виставу. (Йде у коридор).

На порозі з'являється Віолета Леопольдівна-теща.

К о с т я. Ви, як завжди, вчасно, Віолето Леопольдівно.

Т е щ а. Скучила... Як?! Костику, ти хіба ще не на роботі?

К о с т я. Як бачите.

Т е щ а. Ах! Це так на тебе схоже! Але не можна так ставитися до своїх обов'язків, Костику. Сімейне становище зобов'язує. І я думала...

К о с т я. Та що ви?! Я просто у захваті, Віолето Леопольдівно, що ви думаєте... А ось вашій дочці в голову лізуть суцільні дурниці. Так, дурниці! А зараз можете перемивати мої кістки, скільки вам загодно. Я пішов.

Т е щ а. Костя! Що ти, Костянтинне?!

Н а т а л я. Я загорну тобі бутерброди. (Йде до кухні).

К о с т я. Можеш не хвилюватися, я не потребую подачок. (Тещі). Починайте, Віолето Леопольдівно, не соромтеся. (Виходить).

Із кухні з пакетом з'являється Наталя.

Т е щ а. Жах! Шалений! Повинна сказати тобі, люба, що твій чоловік - викінчений псих.

Н а т а л я. Я знаю, мамо. (Починає прибирати зі столу).

Т е щ а. І тебе це влаштовує?

Н а т а л я. Так, влаштовує.

Т е щ а. Дивно. Ах, це на тебе так схоже! Ти бачила, як він напав на мене? Я просто злякалась, навіть рота не встигла відкрити!

Н а т а л я. То це він напав?

Т е щ а. (Незворушно). Не я ж. (Побачивши згорток). Що це? Бутерброди! Чудово! Я саме хотіла перекусити. (Розгорнувши згорток, починає жувати бутерброда). Я ж знаю, що він мене терпіти не може. Мене, котра стільки зусиль доклала до порозуміння.

До квартири вривається Костя й починає щось шукати.

К о с т я (Побачивши тещу, яка жує, декламує):

"О ти, яка прийшла в руїни ці невчасно!"

Що привело тебе сюди я знаю - насолода помсти.

То їж же серце славного героя,

Який пішов від нас в століття на-завжди,

І торжествуй!"

Теща припиняє жувати і застигає.

К о с т я. Монолог. (Наталі). Де моя роль?

Наталя подає йому роль, він гордо виходить, хряпнувши дверима.

Т е щ а. (Прийшовши до тями). Що він репетирує?

Н а т а л я. "Мертві повертаються".

Т е щ а. Ах, це так на нього схоже. Але яка муха вкусила його сьогодні?

Н а т а л я. (Гордовито). Я.

Т е щ а. (Здивовано). Навіть так? Дівчинко моя, серце матері відчуває, що у вас щось не так.

Н а т а л я. В нас усе гаразд, мамо.

Т е щ а. Невже?! Але серце матері...

Н а т а л я. (З роздратуванням). Ах, мамо, чи не краще тобі звернутись до кардіолога?

Т е щ а. (Обурено). Ну, звичайно, своєму чоловікові ти, чомусь, не пропонуєш звернутися до психіатра. А мені - обов'язково лікуватися треба!

Н а т а л я. Мамо!

Т е щ а. Ну, ну ж бо, заспокойся... (Садить дочку на канапу). Заспокойся та розкажи, дитинко, своїй матусі, що тебе турбує?

Н а т а л я. Ах, мамо, він... Він, здається, мене зраджує...

Т е щ а. Зраджує?! Ну, люба, це ж природньо.

Н а т а л я. (Оторопіло). Як? Ти так вважаєш?

Т е щ а. (Встає та бере фотографію зятя в рамці). Ще б пак! Я ж його наскрізь бачу! Як рентген.

Н а т а л я. І що ж ти бачиш?

Т е щ а. Тобі потрібен не такий чоловік, як цей бандюга! А діловий, солідний та прибутковий.

Н а т а л я. (Ущипливо). Ну, це го-ловне.

Т е щ а. Банкір який-небудь. А актори зараз не в моді, не сезон. Повір моєму досвіді.

Н а т а л я. Може, ти й маєш рацію, мамо, але я кохаю його, Костю.

Т е щ а. Ненормального, непрактич-

ного і нестерпного. (З шумом ставить фотографію на місце).

Н а т а л я. Так, саме такого.

Т е щ а. Та він тобі просто затьмарив розум!

Н а т а л я. (З відчаєм). Я ревную його, ревную. Адже навколо нього стільки вертихвісток. Так і чекай, що спокуситься.

Т е щ а. Це паранойя. Ні, двоє ненормальних для однієї сім'ї - це багато. Треба щось робити.

Н а т а л я. Треба.

Т е щ а. Розлучення! Негайне розлучення!

Н а т а л я. Тільки не це. Дуже цінна порада, нічого не скажеш.

Т е щ а. Ну, тобі не догодиш, доню.

Н а т а л я. Ми самі розберемося, тільки не треба нам заважати.

Т е щ а. Он як?! Я - заважаю! Що ж, мені залишається тільки піти. Але хочу, щоб ти знала, що я образилася до глибини душі. А може й глибше. (Йде до виходу, але на порозі зупиняється). Ах, це так на тебе схоже, Наталю! (Виходить).

Наталю, зачекавши якийсь час, прямує до телефону та набирає номер.

Н а т а л я. Алло, Олено? Це я... Так... Усе відмінно! Я поставила йому сліди на плавки та влаштувала сцену. Це щоб він навіть гадки не мав зрадити мене. Отже, можна переходити до здійснення нашого плану.

ЗАТЕМНЕННЯ.

Квартира Максима та Олени. Дуже схожа на квартиру Кості та Наталі. Вечір того ж дня. Святково накритий стіл. Наталю, гарно вбрана, але у фартусі, з'являється з кухні із блюдом. У дверях спальні маячить силует Олени.

Н а т а л я. (Мимохідь дивиться на годинника). Олено, покvapся, вони, напевно, вже скоро будуть.

О л е н а. Якраз вирішую, яку сукню краще одягти заради такого випадку.

Н а т а л я. (Оглядаючи стіл). Одягни зелену, вона тобі дуже пасує.

О л е н а. Ні в якому разі. Тільки червону.

Н а т а л я. Це ж чому?

О л е н а. Тому, що червоне на поранених биків діє збуджуюче.

Н а т а л я. Поранені бики?

О л е н а. (Виходячи зі спальні у вечірній сукні). А ти сумніваєшся, що вони такими не стануть після того, як ми всадимо декілька клинків у їхнє хворе чоловіче самолюбство?

Н а т а л я. (Захоплено дивлячись на подругу). Вражаюче! Зажди, а око?

О л е н а. (Не розуміючи). А що око?

Н а т а л я. Ти недофарбувала око.

О л е н а. От чорт, нервую. (Підфарбовує око).

Н а т а л я. А як я нервую!

О л е н а. (Рішуче). Так, без паніки. (Вказує на почату пляшку та дві чарки). Швидко, по сім краплин! Будемо

заспокоюватись.

Наталю наливає; вони випивають: Олена залпом, Наталю - закашлявшись. Валяться на канапу.

О л е н а. (Енергійно видихнувши). Саме час тверезо подивитись на наші проблеми.

Н а т а л я. Так, час їм вже й з'явитися, цим двом проблемам.

О л е н а. Не бійся, Максим заїде за твоїм Костею до театру та привезе його сюди. (Встає). А ми, поки що, виробимо тактику та стратегію бою. Отже, супротивника ми вже, здається, деморалізували...

Н а т а л я. (Сміючись). Ти б бачила очі мого Кості, коли він побачив ці сліди!

О л е н а. Мого також вранці мало грець не вхопив після того, що я йому влаштувала. Залишається провести обманний маневр та завдати вирішального удару. (Втикає виделку в блюдо). Головне - не дати опам'ятатися.

Н а т а л я. Геніально! Олено, в тобі гине талант полководця.

О л е н а. (Задоволено). Недарма ж я до шлюбу в армії служила. Сержантом була. (Прислухається), О, здається, машина під'їхала. (Виглядає до балкону, зараз же повертається). Це вони! Якщо усе вийде, ми їм відіб'ємо охоту порівнювати нас. Шовковими стануть. (Наталі). Ти готова? (Та ствердно киває). Тоді рубай!

Наталю підходить до магнітофона і вмикає його. Звучить солодкоголоса східна музика. (Зовсім, як у гаремі). До квартири входять Максим і Костю, застигають на порозі.

О л е н а. (З почуттям). Кохані, ми зачекались.

Жінки підходять до очманілих чоловіків, беруть їх під руки, та, виявляючи всілякі знаки уваги, ведуть до кімнати. Тільки чомусь, Олена - Костю, а Наталю - Максима.

М а к с и м. (Розстаючись із кейсом, який бере у нього Наталю, недоумкувато всміхаючись, Костянтину). Чуєш, ти щось розумієш? Присягаюсь фірмою, я - ні!

К о с т я. (Роблячи спробу пожартувати). "Кричали жіночки "ура", і вгору чепчики кидали".

А жінки вже подають їм по великій чаші з водою.

М а к с и м. (Оторопіло). Для чого?

Н а т а л я. (Лагідно). Рученьки помиемо.

Чоловіки розсіяно споліскують руки, а жіноча половина вже обтирає їх рушниками, потім садить за стіл.

М а к с и м. Чуєш, що це все означає?

О л е н а. (Сідаючи поряд із Костею). Дізнаєтесь, золоті ви наші.

Н а т а л я. (Поряд з Максимом). Тобі салату покласти?

К о с т я. (Робить вигляд, ніби його нічого не дивує). Оце діло! Цілий день

про це мріяв, бо на сніданок в мене була тільки теща. (Наповнює бокали).

О л е н а. Проте зараз в тебе є нагода надолжити прогаяне. Пропоную тост: "За наше подружнє життя!"

М а к с и м. Копійки вас візьми! То що ж врешті-решт відбувається в моєму домі, чи можу я довідатись?

Н а т а л я. Пийте, пийте. "За наше подружнє життя!"

Усі цокаються та п'ють.

М а к с и м. Ну?

Пауза.

К о с т я. Ви що, не чуєте? Ми говоримо: "Ну?"

Жінки переглядаються.

О л е н а (Встаючи). Братва!.. Як би це... Ні, я так не можу... (Бере пляшку та, наповнивши свого фужера, до Кості). Ти не проти, любий? (П'є)

К о с т я та М а к с и м витріщились на неї.

К о с т я. Багатообіцяючий вступ.

Н а т а л я. Не перебивай.

К о с т я. Що "не перебивай?" Вона ще нічого не промовила. Чи ти просиш мене не заважати їй знищувати горілку?

О л е н а. Так ось, я кажу: "Милі мої, куди ми котимося?"

К о с т я. Ось тобі на!

О л е н а. Ви пам'ятаєте наші весілля? Квіти, шампанське...

Н а т а л я. Минуло трохи більше двох років. Шампанське вивітрилося, від медового місяця залишилися лише солодкі спогади... А ми повільно прямуємо до розлучень...

М а к с и м. (Усвідомлюючи). Олено, ти чого, сказала? Про які розлучення ти кажеш?

О л е н а. Про наше в тому числі. Можеш не прикидатися, тут усі свої.

М а к с и м. (Обурено). Та ти що? Ні, я згоден, що в нас є деякі суперечності, але щоб розлучення...

О л е н а. Усе починається з дрібниць.

М а к с и м. Але ж нічого проти тебе не маю, присягаюсь фірмою!

О л е н а. Та що ти? А хто торочить, що я погана господиня?

М а к с и м. (Зніяковіло). Ні, ну ти не зовсім вже й погана...

О л е н а. (Вставши за стільцем у Наталі). Так, місцями. Проте сам Наталю мені в приклад ставиш.

М а к с и м. Чуєш, ну так... Проте салат в тебе сьогодні вийшов класний.

О л е н а. Його готувала Наталю. Не виправдовуйся. Краща вона, визнаю, проте в мене багато інших переваг. (Гордо демонструє свої принади, дефілюючи по кімнаті). Костю, ти помітив?

К о с т я. (Розпливсь у посмішці). Я ж не сліпий.

О л е н а. Сліпі, імпотенти та мій чоловік, котрий звихнувся на своїй фірмі. Я - жінка, врешті-решт.

К о с т я. Ще б пак!

О л е н а. (Войовниче). Так ось, я молода, сексапільна жінка, а не пристрій для ведення домашнього господарства!

М а к с и м. (Підскакує та відкидає стілець). Гей, ти що, сказала? Мабуть, тому ти вранці намагалася спалити мого кейса з документами?

К о с т я. Нічого собі! Зачекай, з Наталею те саме діється. Може, в них пошесть? Хворі чим! (Встає і відходить подалі).

Н а т а л я. Самі ви хворі. Ви не цінуєте того, що маєте, і гадаєте, що десь є краще.

К о с т я. (Підскочивши до дружини). А сама? А сама?! Тільки сьогодні вранці з Максимом мене порівнювала.

М а к с и м. Невже?

К о с т я. Факт.

Н а т а л я. (Спокійно). А усе чому? Тому, що чуже завжди здається кращим. А чи насправді це так - не маємо гадки.

М а к с и м. (Втрачаючи терпець). Гаразд, може - так воно і є. Тільки якого дідька вам від нас треба?

О л е н а. Є пропозиція. Ми вирішили запропонувати вам провести експеримент. Такий малесенький обмін... Чоловіками та дружинами. Тимчасово. Ось.

М а к с и м. (Оторопіло). Маленький обмін... Себто як?

О л е н а. Ти поживеш трішки із Наталею, а я - із Костею.

Мертва тиша.

К о с т я. (Нарешті спромігшись говорити, підскакує). Максиме, та вони ж п'яні! (Принюхується). Від них же на версту тхне! Дві відьми! Назююкались, а тепер збиткуються над нами.

О л е н а. (Рішуче). Так, ми випили трішки. Свято в нас.

Н а т а л я. Маємо право!

К о с т я. (Бігаючи по кімнаті). Нічого собі! Свято! Ні, Максиме, ти чув? Чого ти мовчиш? Ти що, вмер?

М а к с и м. Поки ні. (Підходить до дружини і заглядає їй в очі). Чуєш, але я сподіваюся, що усе це несерйозно?

О л е н а. І не сподівайся, діловий ти мій. Навіть дуже серйозно. (Відходить від нього).

Н а т а л я. Ми повинні це зробити. Це буде щепленням проти розлучення.

М а к с и м. Зрозуміло. І кому ж у голову прийшла ця геніальна ідея?

Н а т а л я. Людомиру Дурнику.

К о с т я. (Репетує). Я хочу набити йому пику!

М а к с и м. Якщо Костя не впрається один, я з насолодою допоможу йому. (Стає поряд із приятелем).

Н а т а л я. Тихо! Зупиніться! Людомир Дурник - відомий психолог сімейного життя. Я знайшла його книгу в нашій бібліотеці. Він пише, що подібні експерименти мали б допомогти под-

ружжям розібратися в їхніх проблемах та уникнути розлучень. А ми пропонуємо здійснити це на практиці.

М а к с и м. (Після паузи). Краще б ти, Наталю, казки читала. (Сідає).

О л е н а. Ну ж бо, ви згодні?

М а к с и м. (Ущипливо). А тобі прямо вже приспичило!

О л е н а. (Гнівню). Я не розумію, що за огидні натяки? Ми ж і себе, між іншим, в жертву приносимо.

М а к с и м. А я не розумію, чого тобі бракує, жертво? Вже кому, кому, а тобі гріх на мене скаржитися! Маєш, що бажаєш, присягаюсь фірмою!

О л е н а. (Підскочивши до чоловіка). Що бажаю?! О! Ну й нахабство!

К о с т я. Обережно, Максе, бо втрапиш очі.

О л е н а. (Розлючено). Ти гадаєш, що мені тільки твої гроші потрібні? Та я через тебе військову кар'єру кинула! Встати, салаго! (Максим від несподіванки встає). Хто знає, я б, може, й до генерала дослужилась?

К о с т я. О, не маю сумніву.

Максим, злючий на себе, знов сідає.

О л е н а. А що натомість? (Підхопивши кейса, зображує чоловіка). З'явиться зі своєї фірми напівкволий: подай та принеси. А потім: хлоп - завалився та заснув. Він втомився! А я? (Відкидає кейса). Коли ж до мене черга дійде? Тобі навіть посваритись зі мною ніколи! А наші стосунки у ліжку...

Максим бере склянку з водою та холоднокровно виливає на Олену. Пауза.

К о с т я. (Понуро). Хай живе сімейний стриптиз!

М а к с и м. (Так само холоднокровно). Ви бажаєте експеримент зі стриптизом? Ви його дістанете. Я згоден. Але за наслідки не відповідаю. (Підходить та сідає поряд з Наталею. Олені). А зараз можеш ділитися нашим постільним досвідом з наступницею. Подробиці не забудь.

К о с т я. (Не вірячи у те, що відбувається, ходить довкола утвореної парочки). То що ж це діється?! Ну добре, ці мимри незадоволені. Але ти ж бо ділова розважлива людина, з тверезим розумом...

М а к с и м. Ось я й порахував, що згодиться обійдеться мені дешевше. Мені, моїм нервам, фірмі та моєму розумові.

К о с т я. (Спантеличено опускається на стілець). Доконали мужика!

О л е н а. (Нависнувши над Костею). Ну, Костянтіне, черга за тобою. Ми чекаємо.

К о с т я. (Роблячи спробу уникнути її). Ні, я так не можу... Я повинен подумати... Порадитися...

О л е н а. Гей, не ламайся!

К о с т я. Нічого собі! Не ламайся! Чи ж це жарт: не корову міняю - дружину!

М а к с и м. Скоріше, - вона тебе.

К о с т я. Ось-ось. Наталю, ти що, справді хочеш поміняти мене на Максима?

Н а т а л я. Після того, що я виявила в тебе сьогодні вранці, ти знаєш, хочу.

К о с т я. (Трагічно). Відступнице, опам'ятайся! А як же твої ревності? Ти що, забула?

Н а т а л я. А мені вони набридли. Але ти, Костю, сам постійно даєш привід для них. (Раптом дуже щиро). А я ж кохаю тебе, дурня!

К о с т я. (Зніяковіло). Ну, я теж... тебе кохаю...

Н а т а л я. (Гірко). Я цього не відчуваю.

К о с т я. (Вибухає). Ну як я тобі це можу довести? З балкону стрибнути, чи що? Такої любові ти хочеш?

Н а т а л я. Так, такої.

К о с т я. Будь-ласка. (Йде до балкону і зникає там).

Тиша.

Н а т а л я. (Сполохано). Він щез.

О л е н а. Невже стрибнув?

М а к с и м. Не чути, щоб щось падало.

Н а т а л я. (Зривається і, репетуючи, біжить до балкону). Костю!

Максим та Олена біжать за нею. За мить звідтіля з'являється Костя.

К о с т я. (Незворушно). Ось так нормальні люди кінчають життя самогубством.

З'являється Наталя вся в сльозах, та інші.

К о с т я. Я не розумію, Наталю, чого ти ридаєш? Тому, що я не стрибнув?

Н а т а л я. Дурень.

О л е н а. За такі вибрики, Костю, вбивати треба.

К о с т я. (Розвалившись на канапі). Та ви не засмучуйтеся, сердешні мої. Вмовили мене. Якщо вже власна дружина бажає, щоб я з балкону стрибав, то нам таки треба щось робити. Міняймося! (Перебазовується до Олени). Я нічого не маю проти Олени, тим паче, що вона жінка молода та сексопільна. (Оцінююче оглядає Олену).

Н а т а л я. (Схлипуючи). Недарма моя матуся...

К о с т я. (Підхоплюючи). Справжня відьма! Тепер-то я вже можу заявити про це на повний голос. Як тільки я її побачив вперше, відразу відчув гостре бажання придушити її. (Робить здавлюючі рухи).

Н а т а л я. (Спантеличено). Тобто як це?.. То ти?.. То як ти?.. Ні, ну нічого святого в людини немає!..

К о с т я. (Із задоволенням). Святого?! Та ця свята кому хочеш горло перегризе! (Максимові). Це тобі, щоб був у курсі. Залишаю свою ненаглядну тещу, так би мовити, у спадщину, користуйся.

О л е н а. (Підіймаючи бокал). По-

здоровляю всіх із цінними надбаннями.

М а к с и м. Зборище психів. (Відшукав свій кейс). Добре, будемо вважати - угода відбулася, отже - залишилось підбити бабки - та до ліжка. Мені завтра вдосвіта вставати. (Автори-тетно). Гроші робити - це вам не дурня клеїти. До речі: а де я тепер живу? (Дивиться на жінок).

К о с т я. А я?

О л е н а. Усе дуже просто: Максим вибереться до Наталі, а Костя - до мене.

М а к с и м. (Діловито). Отож: коли накажете відчалити?

Жіноцтво мовчки щезає у спальні, Максим запитливо дивиться на Костю, а той стенає плечима. З'являються жінки, кожна з валізою.

Н а т а л я. (Ставить чемодан біля Кості). Ми поміркували: навіщо відкладати?

К о с т я. Отже, ви й речі наші вже того?..

О л е н а. (Підносить валізу Максимові). Що б ви без нас робили!

М а к с и м. (Зі злістю). Померли б від нудьги.

Н а т а л я. Тутечки усе, що вам знадобиться насамперед.

М а к с и м. Що ж, я готовий рушити... (Схопивши валізу та кейса, прямує до виходу). Наталю, за мною!

Н а т а л я. Але я б воліла допомогти усе прибрати.

М а к с и м. Самі впораються. Олені це навіть на користь піде. Тим паче, що їй є кому допомагати.

О л е н а. Можеш не сумніватися.

Н а т а л я. (Невпевнено). Авжеж, гаразд... Ще, Олено, завваж: яйця він полюбляє круті, а чай - дуже солодкий.

О л е н а. Будуть йому і чай, і яйця. Не турбуйся, я вже про нього подбаю, як треба. (Всміхається до Кості).

М а к с и м. (Раптом). До речі, про секс...

О л е н а. Зовсім не до речі, але якщо вже заговорили про це, то ніякого сексу до кінця експерименту.

К о с т я. (Обурено). Це ж як?!

Н а т а л я. Все тільки платонічно. (З іронією). Добраніч.

М а к с и м. Завважте, я вам цього не бажаю, присягаюсь фірмою..

Максим та Наталя виходять.

О л е н а. (Починає приби-
рати посуд). Здається, йому не дуже сподобалася наша ідея.

ти посуд). Здається, йому не дуже сподобалася наша ідея.

К о с т я. Та що ти, він у ди-кому захваті. (Сідає). А втім, як і я.

О л е н а. Ти чого розсівся? Га? Зголосився допомагати - то допомагай.

К о с т я. Це я зголосився? Та мене навіть ніхто не питав.

О л е н а. Щось не розумію, - ти що, не бажаєш мені допомогти?

К о с т я. (Зніжковівши). Ні, та я можу...

О л е н а. Ось і тягни це до кухні. (Вручає йому тацю).

К о с т я. (Виходячи до кухні). Сподіваюсь, цим експлуатація й обмежиться.

О л е н а. (Саркастично всміхаючись). Він сподівається!

Входить Костя.

О л е н а. (Еротично потягуючись). Як я все ж таки втоми-лась! (Йде до спальні).

К о с т я. (З ентузіазмом). Ну то де ми будемо спати?

О л е н а. В тебе що, манія величч? (Виносить зі спальні подушку та ковдру і вручає Кості). Ви будете спати тутечки, на канапі. (Солодко). А я там, у спальні. Спи спокійно, друже. (Погасивши світло, щезає у спальні).

К о с т я. (Роздягається та влаштовується на канапі). Легко мовити - спокійно. Я все-таки жива людина! Ні, а все-таки ви це здорово вигадали... Експеримент! Ні, справді здорово! Зміна обстановки... Та й усе таке інше... Надихає... Олено! Олено? (Встає та прямує в бік спальні). Гей, Оленко? (Натикається на дзеркало й відскакує). Чорт! (Тикаючись у перепони, прокрадається до спальні).

Чується гуркіт. Загорається світло. У кімнаті Костя. Тримается за лоба. У дверях спальні стоїть Олена.

О л е н а. В тебе якісь проблеми?

К о с т я. Ні. Себто так... Це я репетирував "Мертві повертаються".

О л е н а. Угу. Так ось - ще одна така репетиція, і мертві не повернуться ніколи. Зрозумів?

К о с т я. Угу.

О л е н а. А зараз - відбій! Сорок п'ять секунд. Час пішов.

Костя поплентався до канапи.

О л е н а. Бігом!

Костя біжить.

Затемнення.

Мистецька хроніка

Всі жанри гарні, крім...

"Шалость, единственно для смеху"... Цією цитатою визначено у програмці жанр вистави "Крокодил" за Ф.Достоевським, поставленої О.Ануровим у Національному театрі російської драми ім. Лесі Українки. Немає сумніву, що великий класик саме так і розцінював свій сатиричний твір, в якому неймовірна пригода Івана Матвійовича (його проковтнув крокодил) спричинилася до дивного перетворення сумирного чиновника на "месію".

"З крокодила вийде новий світ", - проголошує "жертва", комфортно почувуючись в утробі велитенської рептилії. Іван Матвійович (О.Бондаренко) тепер сповнений "великих ідей" і певен, що його покликання - врятувати людство. А "людство", що, мабуть, не дуже прагне бути врятованим, представлене тут кількома гротескними персонажами, які мають пряму зацікавленість, аби "герой" ніколи не полишив крокодилячу утробу.

Ще одна цитата з програмки: "І як автори можуть брати подібні сюжети.." ("Ніс", М.Гоголь). Не обговорюючи справи літературні й не турбуючи великі тіні, скажемо, що "брати подібні сюжети" для постановки на сцені - справді велика сміливість. Кажуть, ризик - справа шляхетна. Якщо він виправданий. У цьому випадку ризик був значно пом'якшений безсумнівним класом акторської майстерності. Ольга Сумська (дружина Олена Іванівна) і Олександр Бондаренко продемонстрували музичну обдарованість і чудові вокальні дані. Струнний квартет грав Моцарта і Жобима просто на сцені (доцільна і вигадлива сценографія А.Александровича-Дочевського, як завжди, була "на висоті", - чого варта, наприклад, альтанка у східному стилі, що символізує міфічного крокодила). Багато зусиль доклали Георгій Дрозд ("друг дома" Тимофій Семенович), Анатолій Решетников (господар крокодила) і Віра Предаєвич (його дружина), аби персоніфікувати своїх персонажів. Але...

Стільки вигадки й темпераменту, а спектакль буксує на місці. Монологи сповнені нестаріючої сатири, а тягнуться стомлююче довго. Очікуваний фінал настає несподівано, що називається, на рівному місці.

"Настанет скука и тоска", - з іншого приводу говорить один із персонажів, і ця перспектива не виглядає привабливою.

Кажуть, всі жанри гарні, крім...

Ніна Мазур